

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al Asociației Institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1—3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de flecare □ cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

„Tragedia băncilor ardelenе”. — Modificări în legea contribuțiilor directe. — Abdicările statului. — Lege cu privire la unele dispozițiuni pentru înlesnirea și refacerea creditului.

„Tragedia băncilor ardelenе”.

Acesta este titlul unui articol foarte judicios apărut în No. 144 din 28 Mai al ziarului „Universul”, prin care se zugrăvește în culori foarte vii și cu multă competență situația „de plâns, care am creat-o instituțiilor românești de credit din ținuturile ardelenе”. Din constatările pline de adevăr ale autorului acestui articol spicim numai următoarele:

Autorul aduce acuzații — cari cu regret trebuie să constatăm că acuma sunt cam tardive, — spunând că cei chemați să îndrume destinele noastre au lăsat băncile românești din Ardeal „în izolare și în desorientare, deși ele jucaseră un rol admirabil în lupta de rezistență a poporului român sub regimul maghiar”. „Apoi, ea și când toate acestea n’ar fi fost deajuns, s’a venit și cu legea conversiunii, care a fost lovitura de măciucă pentru existența băncilor românești din Ardeal...”. „Nu s’a ținut seamă că principala, aproape singura clientelă a acestor bănci era țărănimea”, sacrificându-se complet interesele lor sub noul regim de lichidare a datorțiilor, fără să se țină seamă că ele îndeplineau în Ardeal un rol asemănător băncilor populare din Vechiul Regat. În loc să le fi întărit pentru a face din ele un instrument de încheiere și afirmare românească, „am distrus singurii principalii piloți”, pe care trebuia să se sprijinească această operă

de cucerire românească a Ardealului industrial și comercial.

Acestea sunt constatări, cari pe cât de juste, atât de dureroase pentru orice bun român. Mai cu seamă dacă luăm în considerare, ceea ce afirmă și autorul articolului în chestie, că rolul băncilor românești l-au luat băncile minoritare, în deobște cele maghiare, cari au știut să tragă în ultimii ani toate foloasele și toate beneficiile conjuncturii întreprinderilor industriale și comerciale. Până când acestea s’au întărit și s’au extins „până chiar în Capitala Țării...”, băncile românești, unele cu o vechime de 50—70 de ani, reduse la o clientelă țărănească și lovite mortal prin legea conversiunii își trag sufletul, în părăsire și uitregie totală...”

Tocmai aici începe adevărata tragedie a băncilor românești din Ardeal. Ele se văd părăsite de orice sprijin esteace acum, după ce au fost spoliata de rezervele adunate cu atâta trudă în activitatea lor de zece de ani și după ce unele cu greu s’au putut aranja cu creditorii lor, cari — fiind în majoritate din pătura socială mijlocie, cu economii modeste, sau așezăminte culturale, — nu au putut consimți prea ușor la reducerile reclamate de situația creată de legea din 7 Aprilie 1934.

Cum multe dintre ele nu se mai pot susține prin mijloacele lor proprii sleite, iar noul capital — din cauza neîncrederii ce domnește, — deocamdată nu pot primi, unica nădejde le este pusă în sprijinul B. N. R. Astfel se explică că s’a așteptat cu multă încredere reorganizarea creditului, anunțată de guvernarea noastră, cari au recunoscut necesitatea reinvierei vieții de credit, distrusă aproape complet în ultimii ani.

După multă chibzută s'a ajuns la o formulă din partea conducătorilor băncii noastre de emisiune, de a se veni în ajutorul pieții cu credite. Vorbim deocamdată numai de o formulă*), fiindcă s'a ajuns numai la această etapă.

Să vedem însă formula aceasta ce perspective deschide băncilor românești din Ardeal?

Circulara Nr. 14.148 din 3 Aprilie 1935, adresată de dl. Guvernator al B. N. R., sediilor sale, se ocupă de condițiunile, în care se pot acorda în viitor credite de reescont de către B. N. R.**)

Înainte de a intra în fondul chestiunii, ținem de util a accentua că în cele ce vor urma nu intenționăm a aduce critice conducătorilor Institutului nostru de emisiune, ci prin o examinare plină de obiectivitate, să arătăm numai situația specială din Ardeal. Nu tragem la îndoială nici-o clipă bunele intenții, de care sunt conduși autorii circularei amintite, să ne fie îngăduit însă a face unele observații, cari izvoresc din o situație deosebită a necesităților de credit ale elementelor românești din Ardeal.

Circulara amintită vorbește de o intervenție temporară a B. N. R. și de credite pe termen scurt, pe 3 luni (pag. 2). La scont se admit numai efecte, cari au de bază cauză reală. La pag. 7 și urmât. se dau lămuririle necesare ce se înțelege sub cauză reală. Aceasta trebuie să fie cauză reală comercială, izvorâtă din transacțiuni între 2 comercianți, — a căror semnătură trebuie să le poarte efectele prezentate la scont. O semnătură trebuie să fie a aceluia, care a vândut marfa pe credit, iar a doua a aceluia, care a cumpărat marfa (pe lângă semnătura băncii prezentatoare).

În anumite condițiuni pot primi sediile B. N. R. și efectele agricultorilor, însă și acest credit este de scurtă durată și trebuie să servească numai anumitor scopuri (pentru însemnare și pentru cheltuielile de recoltă). Deasemenea, în cazuri mai rare și în condițiuni bine stabilite — pentru procurarea de materiale pe un termen mai scurt, — pot beneficia de credite și meseriașii. Din circulară se desprinde altfel cu ușurință concluzia că pentru viitor trebuințele de credit ale agricul-

*) Pentru respectul adevărului trebuie să adăugăm totuși, că Banca Națională a României a acordat mai multor bănci din Solidaritatea credite pentru sprijinirea agriculturii și viticulturii. Măsura în care s'a făcut întrebuințare de aceste credite, nu o cunoaștem încă.

**) În legătură cu această circulară, „Solidaritatea“ a înaintat dlui Guvernator Grigore Dimitrescu un memoriu, datat 26 Mai 1935, prin care cere, ca Banca Națională a României să admită la scont pentru instituțiile românești de credit din Ardeal portofoliul de care dispun acestea (adecă neocomercial), iar termenul scontului să aibă o durată conformă cu posibilitățile de plată ale clienților împrumutați.

După informațiile, pe cari le avem, cererea va fi rezolvată favorabil din partea conducerii Băncii Naționale a României. (Nota Redacției).

torilor și industriașilor au intrat pe al doilea plan al preocupărilor Institutului nostru de emisiune.

Conform dispozițiilor precise ale suszisei circulare, trebuie preferite efectele cu cauză reală comercială, adecă portofoliul comercial. Acesta trebuie să fie ușor lichidabil — pe termen scurt — preschimbări mai dese nu se admit, iar creditele pentru investiții, solicitate chiar de comercianți, vor fi pe viitor excluse.

Ce înseamnă pentru băncile românești din Ardeal preferința deosebită, ce se dă creditorilor comerciali? Un ajutor eficace de redresare nu poate constitui de loc această măsură, dat fiind că partea cea mai mare a băncilor românești din Ardeal sunt strâns legate de o clientelă țărănească atât prin tradiția lor de zeci de ani de activitate, cât și prin situația lor geografică. Clientela țărănească nu o pot abandona decât numai puținele bănci din principalele centre industriale și comerciale. Cum își vor putea achiziționa o clientelă comercială băncile mici și mijlocii din orașele din provincie?

Dar să lăsăm acum la o parte interesele băncilor și să ne ocupăm de necesitățile de credit ale grosului populației românești din Ardeal. Din ce categorii sociale este compusă majoritatea populației românești din Ardeal? Doar din comercianți? Sigur că nu. Majoritatea o formează la țară agricultorii, iar la orașe intelectuali (liber profesioniști și funcționari). Aceștia vor fi pe viitor de totuși excluși dela orice credit. Și anume de ce? Răspunsul este simplu, fiindcă B. N. R. nu primește la scont decât polițe comerciale și fiindcă băncile în politica lor financiară vor trebui să se orienteze și să se conformeze strict condițiilor de admitere la scont ale B. N. R. Ele mult timp nu vor putea dispune de mijloace proprii mai însemnate, care să le permită o politică financiară de totuși independentă. Deci ele vor fi nevoite a se acomoda politicii financiare a B. N. R., fiind pentru multe dintre ele creditele B. N. R. aproape unicul izvor de resurse materiale.

Noi știm ce vor zice intelectualii de această situație de inferioritate, ce li se crează, deobște dacă ținem cont de situația specială din Ardeal a comerțului și industriei. Să nu trecem cu vederea că atât comerțul, cât și industria se află în Ardeal 90% în mâini străine. Deci în urma dispozițiilor B. N. R., ar însemna ca să fie menajați acești străini, iar intelectualii români — pătura conducătoare a noastră — să nu poată beneficia de nici un credit, indiferent de garanțiile prezentate. B. N. R. trebuie să țină cont de situația locală, și în teritoriile alipite să creeze o posibilitate elementelor românești să fie spri-

ținute în materie financiară, observând natural toate recerințele necesare unui credit sănătos, productiv și bine garantat. Dacă pe intelectuali nu-i poate îngloba în condițiunile generale elaborate, atunci să se aprobe un credit special pentru trebuințele acestora. Să se poată da împrumuturi intelectualilor români, cari prezintă garanții materiale și morale suficiente și unde prin veniturile — ce le au — este și replăttrea asigurată. De multeori aceste credite sunt mai sigure și mai lichte, decât cele cu cauză reală comercială. Cel puțin până nu se vor crea organizații de credit, cari să deservească interesele intelectualilor români, să se admită la scont și efectele acestora.

Pentru agricultori de asemenea să se facă mai mult decât este prevăzut în circulara amintită. Să nu se treacă cu vederea că agricultorii din Ardeal sunt complet lipsiți de orice organizație de credit. Rolul băncilor populare și cooperativele din Dechtul Regat l'au avut la noi băncile mici și mijlocii. Țărănimea noastră — până nu i se va crea o organizație specială de credit — va recurge și în viitor tot la sprijinul acestor bănci. — Cum acestea sunt complet paralizate în urma legii de lichidare a datoritorilor, nu au mijloace din care să satisfacă necesitățile lor. Iar necesitățile acestora nu sunt de loc de natură a corespunde condițiunilor din circulara B. N. R. La noi nu prea este cazul ca țărani să ceară împrumuturi pentru însemințare, deoarece ei grijesc de stocul necesar însemințării. Țărani se pot folosi de credite pentru alte scopuri, dar să li se dea posibilitatea de a le achita într'un termen mai lung.

Dacă se va da importanța cuvenită necesităților de credit ale claselor conducătoare române dela orașe și a agricultorilor — lărgind cadrele restrânse ale circulei în chestie, — se va rezolva favorabil pentru Ardeal chestiunea arzătoare a creditului și odată cu aceasta se va da posibilitate de redresare băncilor românești. Altfel vor fi favorizate numai băncile minoritare și clientela lor, care este recrutată în bună parte de comercianți și industriași — și ei tot minoritari, — cu un cuvânt din elemente, cari pot satisface condițiunilor circulei B. N. R.

Dacă această situație specială din teritoriile alipite nu se va lua în considerare, atunci să nu mai mire pe nimeni constatările autorului articolului amintit din ziarul „Universul“.

Dr. TRAIAN NICHICIU.

Modificări în legea contribuțiunilor directe.

(Urmare).

Prin legea modificatoare publicată în Monitorul Oficial Nr. 65 din 18 Martie 1933 se dă o altă redactare art. 17, respective se suprimă art. 17 bis și se înglobează în art. 17. În acest articol la pct. 2 litera a) se acordă scutire clădirilor noi pe timp de 10 ani de când au devenit locuibile, iar la lit. h) se acordă clădirilor noi construite în timpul dela anul 1921 până la 1 Ianuarie 1933, cum și celor începute înainte de această dată și cari vor deveni locuibile în cursul anului 1933, o scutire suplimentară de 75% și 50% pe alți 5—5 ani. Scutirea se acordă atât pentru impozitul elementar, cât și pentru cel global în măsura în care vor fi scutite la elementar.

Prin această modificare se eschid dela beneficiile scutirii construcțiile noi locuibile după 1 Ianuarie 1934 până la 1 Ianuarie 1936, cari beneficiau de scutire după legea din 3 August 1931. Se specifică însă, că la global se scutesc numai clădirile locuite de proprietarii lor, iar cele închiriate numai pentru partea de venit până la 100.000 Lei.

În fine prin modificarea publicată în Monitorul Oficial Nr. 103 dela 5 Mai 1934 la pct. 2 lit. a) din art. 17 se introduce un nou alineat, prin care se estind toate beneficiile acordate clădirilor noi conf. art. 17, pct. 2, lit. a) și h) din legea dela 18 Martie 1933 și asupra clădirilor construite până la 5 Mai 1934, precum și acelor a căror construcție a început anterior — ori pentru a căror construcție s'a cerut autorizarea până la 5 Mai 1934, se va fi început construirea lor până la 15 August 1934 și vor deveni locuibile până la 15 August 1935.

Normal ar fi fost să se pună în concordanță textul dela lit. h) cu cel arătat mai sus la lit. a). Textul dela lit. h) însă a rămas neschimbat prevăzând scutirile suplimentare numai pentru clădirile terminate în cursul anului 1933 cel mai târziu.

Legea nouă dela 1 Aprilie 1935 impune cu impozitul excepțional pe clădiri numai acele clădiri, cari au fost scutite de acest impozit în virtutea art. 17, pct. 2, lit. a), b), d), e) și f) din legea dela 5 Mai 1934. Întră aci deci toate clădirile noi cari sunt în perioada

primă de scutire de 10 ani, deci au avut scutire în baza literei a) și nu intră în prevederile acestei impuneri, respective își mențin scutirea ca și în trecut acele clădiri, cari sunt în perioada de scutire suplimentară de 75% și 50%, a căror scutire se bazează pe lit. h), pct. 2, art. 17.

Astfel reese din textul legii publicat în Monitorul Oficial.

Cum însă impunerile noi se fac din oficiu fără ascultarea părților, organele fiscale, cel puțin în unele părți ale țării au interpretat legea astfel, că toate clădirile cari au fost scutite până în prezent, fie în perioada primă de 10 ani, fie în perioadele suplimentare de 5—5 ani se impun fără excepție cu impozitul excepțional nou instituit.

Aceste impuneri fiind în curs, atragem atențiunea celor interesați și impuși pe nedrept, că în termen de 20 zile dela primirea procesului verbal de impunere pot face apel în conformitate cu art. 77 L. C. D.

Mai notăm, că se menține scutirea și pe mai departe pentru clădirile cooperativelor, ale stabilimentelor de băi etc. asupra cărora nu ne-am estins în articolul prezent.

Din celelalte schimbări aduse prin legea nouă spicuiim următoarele :

S'a decis să se dea publicității la sfârșitul fiecărui exercițiu lista restanțierilor, afișându-se la toate autoritățile publice locale, fiscale și comunale, iar în comunele urbane publicându-se eventual și în ziarele mai importante.

La art. 30 s'a prevăzut un supliment de impozit de 50% calculat numai la impozitul convenit statului, nu și la adiționale pentru întreprinderile comerciale cari au ca principală exercitare localul de cafenele, restaurante, bari, varieturi și cluburi cu scop distractiv în timpul nopții.

La art. 32 L. C. D. s'a mărit cvota pentru rezervele dubioase dela 5% la 10% în epocile de depresiune economică. În limita cvotei de 10% Comisiunea Centrală Fiscală va stabili din an în an procentul ce se poate aplica acestor rezerve.

La art. 41 societățile pe acțiuni, cari până în prezent se impuneau cu ocaziunea începerii gestiunii numai după încheierea primului bilanț, de aci încolo se vor impune în mod provizoriu atât pentru anul prim, cât și pentru al doilea conform dispozițiilor art. 39, alin. 2, pct. 2, urmând ca după încheierea primului bilanț să se facă impunerea definitivă pe acești doi ani și să se compenseze diferențele.

La art. 66 se prevede că declarațiunile pentru sarcini ipotecare și chirografare, pentru scăderi la impunerile elementare și supracotă se vor face în fiecare an dela 1 Aprilie până la 15 Mai.

La art. 76 se prevede că delegații Camerei de Comerț, respective ai organizațiilor profesionale au vot deliberativ în comisiile de impunere și vor fi numiți, nu trași la sorți ca până în prezent, de organizațiile respective, atât pentru comisiile de impunere, cât și pentru cele de apel.

La art. 83 se prevede că deciziunile comisiei centrale fiscale trebuie să aibă și aprobarea Ministerului Finanțelor și numai în forma aceasta sunt obligatorii pentru instanțele de judecată.

La art. 84 se prevede că recursurile se declară direct la instanțele competente, adecă la Tribunalele locale până la 100.000 Lei, iar peste această sumă la Curtea de Apel. Se pot însă declara și la Administrația Financiară, în care caz Administrația de Constatăre e obligată ca în termen de 10 zile dela data de când instanța a cerut dosarul, să-l înainteze completat cu toate actele. În caz de neconformare se prevăd amenzi pentru organele fiscale.

La art. 86 s'a adaus punctul 5, prin care proprietarii imobilelor, sau cei cari subînchiriază imobilele sunt obligați să facă declarații anuale la Administrațiile de Constatăre respective pentru fiecare din chiriași, arătând numele, pronumele și profesia ce o exercită, precum și chiria ce o plătesc chiriașii.

La art. 105 s'a adaus punctul j) prin care se institue amenda pentru proprietarii cari nu fac declarația referitoare la chiriași și care amendă va fi egală cu impozitul proprietății clădite aferent prețului de închiriere sau subînchiriere, pe un an, pentru imobilul sau apartamentul neanunțat.

La art. 115 s'a adaus un alineat nou prin care se prevede, că apelul contra proceselor verbale dresate în cauze de amenzi fiscale, se va judeca de Tribunal, care va putea dispensa pe contribuabili de plata amenzii, stabilind totodată și cvantumul impozitului datorit, care va fi executoriu pentru fisc.

La art. 117 se prevede că Administratorii de Constatăre pot aproba procesele verbale de contravenție la legea contribuțiilor directe până la suma de Lei 100.000 inclusiv, peste această sumă aceste procese verbale vor fi aprobate de directorul contribuțiilor directe până la 2.000.000 Lei, iar pentru sume mai mari de

Ministerul de Finanțe, subsecretarii de stat sau secretarii generali.

Tot în M. O. Nr. 77/1935 se publică și Legea pentru înființarea unei cvote suplimentare de 2% peste cvotele adiționale cuvenite comunelor atribuite acțiunii și instituțiilor sanitare, județene și comunale.

În urma acestei legi începând cu 1 Aprilie 1935 adiționalele pentru comună se vor calcula: la veniturile proprietăților agricole cu cvota de 4% în loc de 2%, la veniturile proprietăților clădite cu 7% în loc de 5%, la cele supuse impozitului comercial și industrial 4% în loc de 2%, la cele supuse impozitului profesional cu 4% în loc de 2%. În schimb cu începere dela 1 Aprilie 1935 comunele nu vor mai putea înființa adiționale suplimentare conform art. 10 din legea pentru organizarea finanțelor locale (Monitorul Oficial 88/1935), care articol a fost abrogat.

N. OPRÎȘIU.

Abdicările Statului.

Labirintul de legi construit de Ministerul de Finanțe odată cu depunerea bugetului pe exercițiul financiar 1935/36 are aerul să echilibreze un aranjament al conturilor, prea multă vreme ros de deingolada deficitelor. Luat faptul strict și individual, el demonstrează o grijă împărțită, pusă pentru supraviețuirea funcționării statului, de factorii chemați să-l conducă pe deoparte, iar pe de altă parte, el însemnează un exercițiu al drepturilor colectivității care trebuie să funcționeze oricând, în mod ireproșabil.

Dar dacă acesta este aspectul lucrurilor la prima vedere, el se schimbă în mod flagrant atunci când este examinat în adevărata lui înfățișare, căci dacă admitem că Statul are dreptul de a se îngriji pe toate căile pentru o bună administrare a sa, trebuie să admitem implicit că dreptul suscită și obligațiuni în mod organic și logic cari trebuiesc respectate cu aceeași sfințenie cu care se invocă drepturile. Întorcându-ne la această reciprocă a adevărului care derivă din formularea drepturilor, constatăm la noi o seamă de derogări privind Statul, care nu numai că provoacă nedumeriri, dar atacă principiul moralei, dela care se adapă orice filozofie care reglementează viața unei colectivități organizate.

Este justă observațiunea care se pune cetățenilor în față, ori de câte ori se găsește necesară instituirea unui nou impozit. Timpurile sunt așa de critice, încât cer dela cetățean sforțări uriașe pentru a susține Statul care-l apără și-l ocrotește. Dar dacă cetățeanul este nevoit să-și dea obolul său fără nici o discuție, el este în același timp îndreptățit, dacă nu să ceară socoteală, cel puțin să urmărească ce devin contribuțiunile sale publice, vărsate în cassa Statului după multă muncă și asudare. Este îndreptățit la aceasta cetățeanul, pentru că își vede crescând în fiecare zi sarcinile publice, fără să simtă în același timp în mod direct, că este împărțit de contraserviciile respective.

Într'adevăr, au înflorit cu multă vigoare în țara românească și mai ales după războiu, contribuțiunile cerute sub titluri speciale pe lângă cele de natură generală. Primele au fost afectate unor anume operațiuni, al căror rost se definea sub impulsul împrejurărilor mereu schimbate, iar contribuțiunile de natură generală rămaseră cu vechea lor destinație. Dar dacă s'au impus aceste contribuțiuni speciale, natural era, să se și facă înzestrările respective. Ori acestea nu se prea lasă a fi văzute. Se produc mereu dovezi, că deși resursele de alimentare ale bugetului se măresc și se diversifică permanent, randamentul utililor al lor este tot mai scăzut ceea ce însemnează că Statul, deși face apel la un mare procent din venitul cetățenilor, abdică însă de obligațiunile care-i incumbă, creind o situație absurdă și insuportabilă.

Spusele noastre nu sunt greu de verificat. Să nu ne gândim decât la cotribuțiunile cari se fac în contul înzestrării țării cu avioane și vom constata că randamentul lor e departe de a fi demonstrat. Am putea înșira ca dovezi înregistrările nedesmințite ale presei zilnice care se ocupă în continuu cu slaba situație în care ne găsim din punctul de vedere al apărării anti-aeriene. Acest lucru nu ne poate decât întrista, nu numai pentru că se pulverizează bani fără folos, ci și pentru motivul, că arma aeriană a devenit decisivă pentru isbândă în viitorul războiu. În momentul în care un venit special și atât de sigur este afectat unui anume scop, logic este ca rezultatul acestor fonduri să fie vizibil cu mai multă ușurință. În orice caz prin demonstrațiuni anume ar fi cazul să se pună capăt unor lamentări cari nu servesc decât la defefism și neîncredere. Statul însă, pare că a abdicat dela aceste elementare obligațiuni și se complace într-o situațiune din care nu reiese nici o linie de conduită.

Am început anume cu cele mai importante abdicări ale Statului, pentru a le înșira pe toate în curgerea lor normală și naturală. În această curgere normală și naturală a abdicărilor Statului dela obligațiunile sale, vom înregistra problema culturală pentru a cărei promovare se fac de asemenea sacrificii pe două fronturi, dacă nu chiar pe mai multe. Să menționăm numai contribuțiunea comunelor, județelor și a administrațiunii locale pe lângă venitele din diferite timbre culturale în ființă și pe cale de înființare cari toate se adaugă resurselor generale și vom constata, că randamentul acestor cheltuieli este mult în urmă de ceea ce ar trebui să fie, așa că dezvoltarea noastră culturală lasă foarte mult de dorit. Nu se văd rezultate direct raportate la sacrificiile făcute. Statul se derobează de aceste obligațiuni constând din înfăptuiri, dând frâu liber unor abuzuri directe și vătămătoare. Căci nu trebuie să uităm că alături de contribuțiunile școlare de natură publică, avem serii întregi de contribuțiuni vărsate pe cale particulară. La acestea aparțin gamele nesfârșite de taxe școlare plătite de elevi direct în mâna profesorilor ca: taxe de examen, de bacalaureat, de laboratorii, de bibliotecă, etc. etc. încât cu drept cuvânt se poate spune, că la noi în țară nimeni nu-și poate face o situație precisă, pentru că să știe în prealabil cât va costa un an de școală. Prin ce miraj Statul a îngăduit ca alături de contribuțiunile impuse de ei, diferite alte foruri și persoane să încaseze alte contribuțiuni, nu se explică decât tot prin faptul abdicării lui dela datoriile elementare de a da un randament util banilor încasați. În felul acesta nesatisfăcându-și exigențele necesare unei bune admi-

nistrări, tolerează pornirile de aceeaș natură cari se ivesc oricând și la oricine, complicând manifestările civilizatorii cari se lovesc la fiecare pas de noui piedeci. Iar fiindcă suntem în cadrul problemei culturale să nu trecem cu vederea că și biserica a fost nu de mult încadrată în ansamblul acestei porniri periculoase, prin tendința de a lega salarizarea preoților de venitele parohiale. Astfel școala și biserica, cei doi factori cari stau la baza așezământului spiritual al unei națiuni civilizate, funcționează după norme neprecise și ondulatorii cari n'au nici pe departe a face, cu misiunea care le este încredințată.

Dar abdicările Statului dela obligațiunile sale nu se rezumă numai în cadrele de manifestare colectivă pe cari le-am înșirat până acuma. Alături de problemele de apărare națională, de cele de natură spirituală, eugenia și igiena națiunii sunt tot așa de mașter tratate. Abdicările Statului dela obligațiunile sale se manifestă și aici cu urmări enorm de periculoase. Metoda este aceeași ca și cea descrisă până acuma. Bugetul general al Statului lasă drum deschis capitolului de impunere specială. Se inventează în fiecare an venituri speciale derivate din taxe puse asupra unor articole sau mărfuri, cu ajutorul cărora să se procedeze la măsuri sanitare și de igienă publică. Cum stă această igienă la noi, o știe însă toată lumea. Cu toată mulțimea de taxe afectate direct problemei, boalele sociale fac ravagii, jumătate din copii se prăpădesc, mortalitatea prematură e cea mai mare din lume. Se încasează taxele, dar nu se vede nici un folos de pe urma lor. Cum să se explice această insuportabilă stare de lucruri decât prin totala renunțare a Statului la obligațiunile cari derivă din însăș definițiunea autorității sale?

Ceeace însă întărește argumentarea noastră privind desinteresul Statului față de obligațiunile cari îi revin ca un corolar al drepturilor pe cari le are, este amplificarea în suprafață și adâncime a ideii taxelor speciale, prin intențiunile ce devin tot mai insistente de a se înființa eforii speciale pentru aproape toate domeniile de probleme cari în mod organic revin Statului fără nici e reticență. Exemplul a pornit de sigur dela eforiile școlare cari înființate fiind într'o vreme când ofensiva culturală era o vorbă cu mare răsunet, au dat unele rezultate bune. Le-a venit însă în ajutor și momentul financiar, căci perioada de inflație de pe vremea conceperii lor, a contribuit să li se măriască veniturile fără dificultăți.

Activitatea școlară pare că se pretează însă oarecum la a fi dirijată prin eforii. Dar tocmai pentru că ele au dat un rezultat mai mult sau mai puțin interesant, se caută a fi extinse și în domenii de activitate cari sunt de natură a fi exercitate numai prin autoritatea Statului. Astfel nu este nici un an, de când se urmărește a se administra și justiția tot pe calea eforiilor. Proiectul care urma să reglementeze această situație, a fost retras de Ministrul de justiție numai sub presiunea opiniei publice. Reacțiunea a fost la timp venită. Justiția dirijată de eforii, iată ceva ce duce abdicarea Statului dela obligațiunile sale, până la limita absurdului.

Ideia eforiilor în domenii de activitate incompatibile cu ele, urma să fie aplicată și se pare că nu s'a renunțat definitiv și în chestiunea igienei publice. Eforiile sanitare cu venituri noi create și cu menținerea în vigoare a celor vechi, urmau să se substituie Sta-

tului în obligațiuni. Cu acestea toată activitatea de interes național, căci ne întrebăm, ce mai rămâne Statului, ar fi fost dată pe mâna sfaturilor particulare, înlocuind cum s'a încredințat unor foruri asemănătoare, administrarea averilor publice. Numai că nu este a se face confuzie între administrarea unei averi materiale și între dirijarea vieții spirituale, deoarece aceste operațiuni se situează ca modalitate de exploatare la extremitățile a doi poli opuși și deosebiți.

Dacă astfel stau lucrurile, dacă toate obligațiunile Statului derivând din misiunile sale de natură abstractă, se trec asupra unor formațiuni ad-hoc, ar fi cazul să ne întrebăm ce a mai rămas în sarcina lui, pentru că el să reprezinte o galvanizare a ideii de națiune și autoritate? În felul acesta nu trebuie să ne mirăm de curentele divergente, de opiniile extreme de sub cari se făuresc ideologiile politice și sociale și de morala dubioasă care se propagă la răspântii și periferii. Iar de aici pornește criza de toate nuanțele. Sub povara acesteia, țara cere mereu sacrificii, încât relele se înlanțuiesc într'un cerc vicios și fără eșire. Nici nu se poate concepe vindecare economică și financiară, urmând acest drum al contribuțiilor paralele, infinite și nelimitate. De aceea ar fi cazul să privim lucrurile în toată gravitatea lor. Statul nu poate să fie conceput numai înzestrat de drepturi, el concretizează în ființa sa aspirațiunile unei colectivități naționale și sociale, tendințele de progres ale unei vieți sufletești și materiale, fenomene cari toate trebuiesc dirijate. În cazul când Statul continuă să-și renege obligațiunile cari derivă dintr'o viață organizată, pornirile centrifuge își vor face drum și anarhia se va lăși ca o urmare firească a unor porniri divergente și liber pornite, iar omogenitatea încheagată din aceste gândiri fugărețe, nu se poate niciodată aștepta. Ori o națiune dacă nu prezintă o omogenitate de gândiri, simțăminte, fapte și aspirațiuni, nu se poate considera viabilă. Iată unde ne pot duce abdicările Statului dela obligațiunile sale.

Ing. GH. BRÂNDUȘ.

Lege

cu privire la unele dispozițiuni pentru înlesnirea și refacerea creditului.

(Urmare).

Art. 27. — Banca Națională a României este în drept să voteze sau să adere, în calitate de creditoare, la orice cerere sau propunere de aranjament, făcută conform art. 50 și 52 din legea dela 7 Aprilie 1934, pentru cuantumul creanțelor sale.

Art. 28. — Dispozițiunile art. 49 al legii din 7 Aprilie 1934 se aplică și în favoarea giranților, giranților și în genere în favoarea oricăror obligații accesorii, când debitorul principal beneficiază de art. 50 și 52 ale aceleiași legi.

Art. 29. — Diferența între datoria inițială și cea redusă în conformitate cu înțelegerea sau cu hotărârile comisiunilor de arbitri, pronunțate pe baza art. 50 și 42 din legea lichidării datoriei din 7 Aprilie 1934, nu constituie un beneficiu pentru comercianți sau insti-

fuziunile de credit care vor fi obținut aranjamente sau reduceri din creanțe și ca atare asemenea diferențe nu sunt impozabile.

Art. 30. — Prin derogare dela art. 49 și urm. și art. 94 ale legii asupra cambiei și biletului la ordin, cambiele și biletele la ordin care constată creanțe supuse dispozițiilor art. 50 și 52 ale legii lichidării din 7 Aprilie 1934, sunt dispensate de protest la scadențele lor și orice decădere se suspendă din momentul introducerii unei cereri, conform art. 50 și 52, alin. II, sau din momentul depunerii la tribunal a procesului-verbal prevăzut de art. 26 și până în termen de 6 luni dela expirarea termenului de plată acordat debitorilor care au solicitat beneficiul art. 50 și 52, sau dela respingerea definitivă a reducerii propuse de debitori pe temeiul aceluiași articole, sau dela decăderea debitorilor ori constatarea judecătorească că debitorii nu întrunesc condițiunile cerute de art. 50 și 52 ale legii din 7 Aprilie 1934.

În consecință, detentorii acestor cambii vor putea intenta acțiunile cambiale sau introduce cererile de executare cambială în acest interval de timp, fără a pierde dreptul de regres față de orice semnatar, girant sau avalist al cambiei sau biletului la ordin.

Art. 31. — La finele art. 53 al legii pentru lichidarea datoriilor din 7 Aprilie 1934 se adaugă următoarele :

„In toate cazurile prevăzute de acest articol, Curtea de apel va judeca în camera de Consiliu cu precădere și de urgență.

„În caz de admitere a recursului, Curtea va evoca fondul putând însă admite numai acele probatorii care tind la lămurirea unor chestiuni de fapt, a căror examinare a devenit necesară ca o consecință directă admițerii unui motiv de casare“.

Art. 32. — Se adaugă la art. 109, alin. III din legea cambiei și biletului la ordin, următoarele :

„iar pentru acțiunile deja intentate înainte sau după promulgarea legii din 7 Aprilie 1934, perimările sau prescripțiunile, cât și orice decăderi sunt suspendate pe tot timpul aplicațiunii acelei legi“.

Dispozițiuni referitoare la cesiunea dreptului de ipotecă și de gaj.

Art. 33. — Dacă într'un act de gaj, ipotecă sau alt drept de preferință se constată că pentru creanța garantată s'au emis cambii sau bilete la ordin, cesiunea drepturilor de garanție se face și fără a se îndeplini formalitățile cerute de dreptul comun, prin simpla girare a cambiilor, sau a biletelor la ordin, fără a se considera însă cesionat prin aceasta și raportul fundamental, care a pricinuit emiterea cambiilor sau a biletelor la ordin.

Posesorul cambiei sau a biletului la ordin va fi în drept să ceară înscrierea sa la tabloul de distribuția sumelor rezultate din executarea garanției, în calitate de creditor privilegiat, chiar dacă nu prezintă actul de constituirea garanției în original, cu condițiunea de a stabili conform dreptului comun, că acele cambii sau bilete la ordin prezentate, sunt acelea de care face vorbire actul de constituire sau le-au înlocuit prin preschimbare.

Când cambiile sau biletele la ordin nu reprezintă totalitatea creanței figurând în act, posesorul lor

va fi colocat în acelaș rang cu creditorul titular al restului creanței.

Art. 34. — La cambiile trate documentare, cu mențiunea conosamentului (polișa de încărcare) sau a altui titlu reprezentând mărfuri, giratarul se socotește că are un drept de gaj asupra acestor titluri, cum și asupra mărfurilor reprezentate prin documente, fără a fi nevoie de vreun act separat de constituire a gajului.

Dispozițiuni referitoare la gajul agricol.

Art. 35. — Alineatul II al art. 2 din legea contractului de gaj agricol, publicată în Monitorul Oficial Nr. 87 din 16 Aprilie 1931, se înlocuiește cu următoarele alineate :

„Contractele de gaj asupra semănăturilor prinse de rădăcini, încheiate sau ce se vor încheia pe baza prezentei legi, sau pe baza art. 29 din legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, conferă creditorului gagist un drept de preferință asupra recoltelor anilor viitori, până la completa achitare a întregii datorii garantată cu acel gaj, inclusiv cheluelile făcute cu asigurarea și conservarea gajului, fără a fi nevoie de altă formalitate decât reînscrisura gajului în registrul de gaj agricol, în cursul lunii Ianuarie a fiecărui an.

„Acest drept va fi opozabil și terțului achizitor al imobilului“.

Dispozițiuni referitoare la interpretarea unor dispozițiuni din codica de procedură civilă.

Art. 36. — Se adaugă la art. 378 pr. civ. din Vechitul-Regat următoarele dispozițiuni cu caracter interpretativ :

„Creanță certă este aceea a cărei existență rezultă din însuși actul de creanță sau și din alte acte, chier neautentice, emanate dela debitor sau recunoscute de dânsul.

„Creanța este lichidă atunci când câtimea ei este determinată prin însuși actul de creanță sau când este determinabilă cu ajutorul actului de creanță sau și a altor acte chier neautentice, fie emanând dela debitor, fie recunoscute de dânsul, fie opozabile lui în baza unei dispoziții legale sau a stipulațiunilor conținute în actul de creanță, chier dacă prin această determinare ar fi nevoie de o osebită socoteală“.

Dispozițiuni finale.

Art. 37. — Dispozițiunile art. 26, 27, 28, 29, 32, 33, 34 și 36 au caracter interpretativ.

Art. 38. — Toate dispozițiunile contrare acestei legi sunt și rămân abrogate.

Art. 223 din legea pentru modificarea unor articole din legea pentru organizarea cooperației din 28 Martie 1929, publicată în Monitorul Oficial Nr. 73 din 27 Martie 1935, nu este abrogat sau modificat întru nimic prin dispozițiunile legii de față.

(Sfârșit).

„Strugurul“, inst. de credit și econ., s. p. a. în Pianul de sus.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului „STRUGURUL“ institut de credit și economii, s. p. a. se convoacă prin aceasta la

a XXVII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Pianul de sus, la 17 Iunie 1935, la ora 3 p. m., în localul institutului cu următorul

PROGRAM:

1. *Constituirea;*
2. *Raportul Direcțiunii și Comitetului de censored, stabilirea bilanțului și darea absolutului pe anul 1934;*
3. *Alegerea a trei membri în direcțiune cu mandat de 3 ani în locul lui Vasilie Oana, Nicolae Gavrilă, Simion Voișan pe 3 ani și Savu Cosor pe 1 an;*
4. *Alegerea Comitetului de censored;*
5. *Preschimbarea societății în bancă populară și fuziunea cu vre-o bancă populară sau lichidarea;*
6. *Alegerea a doi membri pentru verificarea procesului verbal;*
7. *Eventuale propuneri conform statutelor.*

Domnii acționari să-și depună acțiunile conform §-lui 20 din statute. La caz că nu s'ar prezenta acționari în număr corespunzător, adunarea generală se va ține la 30 Iunie a. c. conform §-lui 24 din statute.

Pianul de sus, la 18 Mai 1935.

Direcțiunea.

Active.		Contul Bilanț la 31 Decembrie 1934.		Pasive.	
	Lei	b.		Lei	b.
Cassa în numerar	162.185	—	Capital social	300.000	—
Portofoliu de titluri:			Fond de rezervă	295.072	—
Titluri românești	1.500	—	Alte fonduri	26.536	—
Debitori în țară:			Depuneri spre fructificare:		
Debitori beneficiind de Legea con-			Pe livrete cota redusă	726.634	—
versiunii. Cota rămasă	1.226.160	—	Angajamente de reescont:		
Pierderi rezultând din aplicarea legii li-			In țară	270.427	—
chidări datorilor	255.377	—	Conturi diverse	139.065	—
Mobilier		1			
Conturi diverse		1.430			
Pierderi pe 1932/1933		111.081			
		1.757.734			1.757.734

Debit.		Contul Profit și Pierdere la 31 Decembrie 1934.		Credit.	
	Lei	b.		Lei	b.
Cheltuieli de administrație:			Dobânzi	27.143	—
Salarii pe 1933/34	12.000	—			
Chirie pe 1933/34	8.000	—			
Diferite spese		7.143			
		27.143			27.143

Pianul de Sus la 31 Decembrie 1934.

Pentru contabilitate: Dumitru Oana m. p.

DIRECȚIUNEA:

Maesim Vuleu m. p. Gheorghe Fleșeriu m. p. Simion Voișan m. p. Dastile Oana m. p. I. Nicoară m. p.
Nicolae Gavrilă m. p. Gheorghe Voișan m. p. Dumitru Oana m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghere am examinat conturile prezente și le-am aflat în ordine.

Pianul de sus, la 13 Mai 1935.

Ilie Terchilă m. p. Gheorghe Neghiu m. p. Pavel Blaga m. p. Nicolae Branga m. p.
Ioan Voișan m. p. Petru Radu m. p. Nicolae Radu m. p.